

Skatteutskottets betänkande

1980/81:26

om slopande av mervärdeskatten för vissa hyres- och bostadsrättslägenheter

Motionerna

I detta betänkande behandlas motionerna

1980/81:510 av Lars Werner m. fl. (vpk)

I motionen föreslås att riksdagen hos regeringen hemställer om att förslag snarast föreläggs riksdagen om att bostadsbyggande och sanering i allmännyttiga bostadsföretags regi undantas från mervärdeskatt.

1980/81:1565 av Erik Wärnberg m. fl. (s)

I motionen hemställs – med hänvisning till motion 1071 – att riksdagen beslutar att mervärdeskatten slopas för de hyres- och bostadsrättslägenheter som påbörjas fr. o. m. den 1 februari 1981 till utgången av år 1981.

Gällande bestämmelser m. m.

Intill den 1 juli 1979 hade 2 § första stycket i lagen (1968:430) om mervärdeskatt (ML) den lydelsen att skattskyldig var den som inom landet i yrkesmässig verksamhet omsatte skattepliktig vara, byggnad eller tjänst. I samband med den förhållandevis omfattande revision av mervärdeskattelagen som riksdagen beslutade under våren 1979, då huvudfrågan gällde en övergång till redovisning efter faktureringsmetoden, genomfördes en betydelsefull omläggning av byggnadsbeskattningen. Därvid slopades skattskyldigheten för omsättning av byggnader, som numera i princip inte är att jämföra med skattepliktig vara. I sak innebär ändringen ingen lättnad i beskattningen eftersom alla tjänster på en byggnad beskattas som tidigare. Enligt de särskilda reduceringsreglerna i 14 § ML utgör beskattningsvärdet för sådana tjänster 60 % av vederlaget inräknat skatt. Den fr. o. m. den 8 september 1980 gällande skattesatsen på 19 % svarar mot en skattesats på 11,4 %, då reduceringsregeln är tillämplig.

Under åren 1974 och 1975 gällde generell rätt till restitution av mervärdeskatt för nybyggnad eller ombyggnad av såväl villor som flerfamiljshus. Restitutionen avsåg mervärdeskatt som belöpte på byggnad som avslutades under 1974 eller påbörjades detta år och avslutades före utgången av 1975. Lättnaderna motiverades av önskemålet att stimulera byggnadsverksamheten.

De förevarande motionsyrkandena framfördes också under hösten 1980 med anledning av proposition 1980/81:20 om besparingar i statsverksamhe-

ten. Utskottet anförde i betänkandet SkU 1980/81:9 följande i denna fråga.

Två motionsyrkanden behandlar frågor om skattemässig stimulans av bostadsbyggandet. I s-motionen 85 begärs (yrkande 8) att riksdagen beslutar slopa mervärdeskatten för de hyres- och bostadsrättslägenheter som påbörjas under tiden 1 december 1980–31 december 1981. Motionärerna i vpk-motionen 109 hemställer (yrkande 5) att riksdagen begär förslag snarast om undantag från mervärdeskatt för bostadsbyggande och sanering i allmännyttig regi.

Civilutskottet har i sitt yttrande över dessa motionsyrkanden framhållit att de faktiska byggkostnaderna inte sänks genom skattebefrielsen men att fastighetens ägare får en sänkning av sina kapitalkostnader under husets hela brukningstid. Vidare framhålls att sänkningen av boendekostnadsnivån knappast blir bestående. Med hänvisning till effekterna på statsbudgeten anser civilutskottet att skatteutskottet bör avstyrka dessa yrkanden. Skatteutskottet, som ansluter sig till civilutskottets bedömning av denna fråga, vill beträffande vpk-yrkandet endast tillägga att ett bifall till detta skulle kräva en omprövning av hela hyreslagstiftningen. eftersom hyressättningen i de allmännyttiga bostadsföretagen fastställts som riktpunkt för hyrorna i övrigt. Med det anförda avstyrker utskottet yrkande 8 i motion 85 och yrkande 5 i motion 109.

Riksdagen avslor motionerna i enlighet med utskottets hemställan.

Utskottet

Som framgår av den inledningsvis lämnade redogörelsen har riksdagen vid innevarande riksmöte redan en gång avvisat förslagen om stimulans av byggnadsverksamheten genom befrielse från eller återbäring av mervärdeskatt. Såvitt utskottet kan finna har inte några nya omständigheter framkommit, som kan leda till ett ändrat ställningstagande i denna fråga, varför utskottet avstyrker motionerna.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår

1. motion 1980/81:510,
2. motion 1980/81:1565.

Stockholm den 24 februari 1981

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Valter Kristenson (s), Runc Carlstein (s), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Curt Boström (s), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Anita Johansson (s) och Olle Grahn (fp).

Reservation

av Erik Wörnberg, Valter Kristenson, Rune Carlstein, Hagar Normark, Curt Boström, Bo Forslund och Anita Johansson (alla s) som

dels anför följande:

När socialdemokraterna under hösten 1980 motionerade om befrielse från mervärdeskatt för flerfamiljshus som påbörjades under tiden 1 december 1980–31 december 1981 var bakgrunden till yrkandet den kraftiga sänkningen av igångsättandet av sådana byggen som då kunde förutses. Riksdagen avvisade förslaget på skatteutskottets hemställan. Utskottet motiverade sitt avstyrkande främst med hänvisning till det skattebortfall som åtgärden kunde väntas medföra. Socialdemokraterna i civilutskottet och skatteutskottet var dock av annan mening och ansåg att de budgetmässiga effekterna blev relativt begränsade om man vägde dem mot det angelägna syftet. Skattebortfallet kompenserades enligt deras mening till viss del av sjunkande behov av medel för bostadslån. Slopandet av skatten kunde lämpligen ske genom restitution på samma sätt som då generella byggstimulanser genom skattebefrielse gällde under 1974–1975.

När motsvarande fråga avseende skattebefrielse under tiden 1 februari–31 december 1981 nu tas upp av Erik Wörnberg m. fl. (s) i motion 1565 avvisar utskottet motionen med hänvisning till sitt tidigare ställningstagande och till att några nya omständigheter inte framkommit.

Enligt vår mening visar utvecklingen sedan frågan behandlades förra gången att byggnadsverksamheten och därmed också de industrier, entreprenörer, transportföretag m. fl. som helt eller delvis verkar inom byggnadssektorn kan räkna med nedgång under detta år som på ett katastrofalt sätt kommer att försämra inte bara sysselsättningen inom denna sektor utan hela bostadsförsörjningen, om inte radikala åtgärder sätts in för att stimulera byggandet. Det torde knappast råda någon tvekan om att det främst är de höga produktionskostnaderna som ligger bakom nedgången i byggandet, och den enklaste metoden för att vända denna utveckling är därför att genom restitution av mervärdeskatten temporärt stimulera igångsättandet av nya byggen. Med hänsyn härtill finner vi starka skäl tala för ett bifall till motion 1565.

dels anser att utskottet bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1980/81:1565 och med anledning av motion 1980/81:510 fattar principbeslut om slopande av mervärdeskatten för hyres- och bostadsrättslägenheter som påbörjas under tiden den 1 februari–den 31 december 1981 samt begär att regeringen skyndsamt meddelar föreskrifter härom.

